

Včera, dnes a zítra

číslo 10

prosinec 2013

Vážení čtenáři,

Centrum pro regionální rozvoj ČR prošlo na podzim letošního roku velmi turbulentním obdobím. Vzhledem k souběhu pravidla n+3 za rok 2010 a pravidla n+2 za rok 2011 nás ve druhé polovině roku čekala zvýšená porce práce při administraci žádostí o platbu. Současně končí programovací období znamenalo také značný objem v administraci projektů jak z pohledu jejich příjmu a formální kontroly předložených projektových žádostí, tak také kontroly zadávacích dokumentací a výběrových řízení. A v neposlední řadě nemohu nezmínit zásadní změny, k nimž došlo od listopadu v oblasti

intervence Integrovaného operačního programu zaměřené na projekty ochrany našeho kulturního dědictví. Na základě červencového usnesení vlády byla tato oblast intervence převedena z Ministerstva kultury ČR přímo na Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a tedy i na CRR ČR jako zprostředkující subjekt.

Dovolu mi v této chvíli nechat promluvit pár čísel. Zatímco v první polovině roku jsme administrovali kolem pětadvaceti žádostí o platbu měsíčně, ve druhé polovině roku nám tento počet několikanásobně narostl až na rekordních 107 žádostí o platbu v říjnu! A tím rozhodně naše činnost nekončí, vždyť v příštím roce čekáme nárůst předložených žádostí o platbu oproti letošnímu roku téměř o třetinu! Již z těchto čísel je vidět, že jsme museli na podzim vyvinout nezměrné úsilí k tomu, aby nejen proběhlo hladké předání agendy, ale také, a zejména, aby administrace projektů nebyla nijak narušena. O našem úspěchu svědčí mimo jiné i to, že všechny v říjnu předložené žádosti o platbu v souhrnné výši 140 milionů korun jsme velice rychle zadministrovali a odeslali do prosincové certifikace. Nárůst práce se přitom nijak neprojevil na kvalitě našich výstupů, která zůstala i nadále na vysoké úrovni vzhledem k poměru cena/výkon. O přebírání agendy kultury se více dočtete na následujících stranách časopisu.

Končící programovací období je také důvodem k rekapitulaci. Díky financím z Integrovaného operačního programu se podařilo realizovat řadu zajímavých a prospěšných projektů, s nimiž vás

seznámíme na dalších stranách tohoto čísla. Nejprve se budeme věnovat projektům právě z oblasti kultury, další text se pak blíže podívá na oblast intervence zaměřenou na obnovu českých sídlišť. Ve druhé polovině časopisu ale nezapomeneme ani na žadatele a příjemce, řada projektů již sice byla ukončena, ale řada dalších byla teprve v nedávných dnech schválena a jejich realizace bude teprve zahájena. Povinnosti ale mají příjemci u všech projektů. Podíváme se tak na aktuální novinky v oblasti zadávání veřejných zakázek, které přináší nedávno schválená technická novela, a přiblížíme si také evropskou směrnici o veřejných zakázkách. Na dalších rádcích si pak připomeneme povinnosti příjemců v období tzv. udržitelnosti.

A nezapomínáme ani na budoucnost a nové programovací období. Jedním z programů totiž bude i regionální program IROP, který povede MMR a kde se stále jedná o možné zapojení CRR od tohoto programu v roli zprostředkujícího subjektu. Co přesně můžeme od nového programu čekat, nám přiblíží poslední text tohoto speciálního čísla věnovaného evropským fondům.

Dovolu mi, abych závěrem svého úvodníku poděkovala všem našim zaměstnancům, kteří přispěli k hladkému chodu naší organizace v tomto roce. Současně pak všem našim pracovníkům i všem čtenářům přeji co nejklidnější prožití vánočních svátků a hodně štěstí v novém roce 2014.

Vaše Markéta Reedová
Generální ředitelka CRR ČR

Administrace projektů v oblasti kultury přechází na CRR ČR

Na základě usnesení vlády č. 567/2013 přechází od 1. listopadu 2013 oblast intervence IOP 5.1 „Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví“ z Ministerstva kultury ČR na Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, které se tak stává poskytovatelem dotace. Centrum pro regionální rozvoj ČR bude od stejného data plnit funkci zprostředkujícího subjektu.

Oblast intervence 5.1 je zaměřena na realizaci projektů obnovy a využití významných památek nebo projektů vytvářejících moderní infrastrukturu pro kulturní služby a průmysl. Příjemci v této oblasti podpory mohou být organizační složky státu a jimi zřízené příspěvkové organizace, obce a jimi zřízené organizace, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, obecně prospěšné společnosti, občanská sdružení, církevní právnické osoby nebo zájmová sdružení právnických osob. Na tuto oblast intervence je určena alokace 212 mil. EUR, tj. asi 13,5 % Integrovaného operačního programu. V přepočtu se jedná asi o 5,5 mld. Kč (částky uvádí podíl dotace ze strukturálních fondů, bez příspěvku ze státního rozpočtu), kte-

ré jsou téměř plně kryty rozhodnutími o poskytnutí dotace. Z této sumy je již 2,3 mld. Kč schváleno v žádostech o platbu, zbylých 3,2 mld. Kč tak je úkolem pro CRR.

CRR jako zprostředkující subjekt
Ve vztahu k příjemcům bude rozdělení rolí v administraci mezi Centrum pro regionální rozvoj a Ministerstvo pro místní rozvoj standardní jako u všech ostatních oblastí intervence IOP. MMR bude vydávat právní akty, schvalovat podstatné změny na žádost CRR, refundovat žádosti o platbu a odesílat příjemcům příkazy k úhradě. CRR bude zodpovídat za veškerou komunikaci s příjemci dotace, oznámení o změně, výběrová řízení, faktury (výdaje) k proplacení, žádosti o platbu, zprávy o udržitelnosti, konzultace ke způsobilosti výdajů a konzultace k průběhu administrace projektu.

CRR se pustilo do práce již před oficiálním datem převzetí agendy. V průběhu října byla fyzicky převzata dokumentace ke všem projektům, díky spolupráci řadových pracovníků ministerstva kultury proběhlo předání způsobem, kterým umožnil CRR velmi rychlé

zahájení výkonu administrace. Ke každému projektu byla zpracována rozsáhlá souhrnná informace o projektu, obsahující zhodnocení stavu projektu ke dni předání, přehled výběrových řízení a faktur, souhrn aktivit projektu a rozpracované projektové změny. Díky podrobným informacím jsme si tak na CRR mohli udělat rychlý přehled o stavu jednotlivých projektů včetně dlouhodobě otevřených problémů.

K 1. listopadu 2013 byly připraveny změny příruček pro žadatele a příjemce ve všech třech ukončených výzvách, obsahující celou řadu zjednodušení v oblasti administrace změn v projektech a při schvalování faktur a jejich proplacení, což odstraní nadbytečnou byrokracii v administraci projektů jak příjemcům, tak CRR.

Administrace probíhá v Útvoru řízení administrace programů v nově zřízeném oddělení realizace projektů, jehož vedením je pověřena Helena Mišková. Ihned po převzetí agendy byly v tomto oddělení ustaveny dva projektové týmy složené z vedoucího koordinátora, projektového manažera a finančního manažera. Každý tým do-

stal na starosti polovinu z osmnácti probíhajících projektů, další dvoučlenný tým pak zodpovídá za tři již ukončené projekty. Jde v podstatě o úplně nový tým složený převážně z nových zaměstnanců, koučovaných dvěma z nejzkušenějších lidí v oblasti administrace v CRR Leošem Macurou a Naďou Burešovou. V listopadu budou probíhat schůzky s jednotlivými příjemci, na nichž CRR shrne svou znalost o stavu administrace, a příjemce tyto informace potvrdí či případně doplní o další skutečnosti. Ve čtvrtek 14. listopadu 2013 proběhl seminář pro příjemce, na němž byly představeny změny v příručkách pro žadatele a příjemce, průběh kontroly jednotlivých typů výdajů a změny v průběhu kontroly veřejných zakázek. Naším jednoznačným cílem je nastavit již od začátku efektivní, funkční a intenzivní komunikaci mezi projektovým týmem na straně příjemce a projektovým týmem na straně CRR ČR. Realizaci všech projektů budeme monitorovat pravidelně jedenkrát týdně tak, aby bylo možno okamžitě identifikovat případná kritická místa v administraci a realizaci projektů a bezprostředně přijmout potřebná nápravná opatření.

Naše priority do konce roku

V roce 2013 dochází k souběhu pravidla n+3 za rok 2010 a pravidla n+2 za rok 2011, což přináší zvýšenou náročnost na administraci žádostí o platbu. Při převzetí agendy byly na CRR ČR předloženy žádosti o platbu za 141,5 mil. Kč (podíl ze SF EU). Vzhledem k přebírání agendy byly tyto výdaje považovány za ohrožené, nicméně CRR ČR se hned od začátku listopadu plně pustilo do administrace kulturních projektů, a tak se do

22. listopadu podařilo dokončit administraci všech třinácti žádostí o platbu předložených příjemci. Všechny předložené žádosti o platbu tak vstoupí do certifikace výdajů k 6. prosinci 2013. Celková administrace předložených žádostí o platbu tak ze strany CRR ČR zabrala v průměru jen necelých třináct pracovních dní!

Souběžnou druhou prioritou je schvalování faktur: veškeré faktury se budeme snažit zpracovat tak, aby se do žádostí o platbu za čtvrté čtvrtletí dostalo maximum finančních prostředků. Naší třetí prioritou jsou změnové listy a oznámení o změně, která se vážou k realizaci zejména stavebních dodávek a která je nutné dokončit, aby mohlo dojít k převzetí díla a k fakturaci. Další prioritou je kontrola nových výběrových řízení, která se vážou k realizaci projektů. Ostatní úkony, které nemají vazbu na aktuální fakturaci, budou realizovány s ohledem na výše uvedené prioritní úkony.

CRR administruje dvě třetiny IOP

Listopadovou změnou se tak dále posiluje role CRR ČR v administraci Integrovaného operačního programu. V roce 2008 bylo CRR ČR pověřeno výkonem funkce zprostředkujícího subjektu v oblastech intervence 4.1 (cestovní ruch), 5.2 (revitalizace sídliště), 5.3 (územní plánování) a 6 (technická asistence), což představovalo 20 % alokace programu. V roce 2009 bylo CRR ČR pověřeno výkonem funkce ZS také pro oblast intervence 3.1 (sociální integrace) a 3.3 (zaměstnanost), a to ve spolupráci s ministerstvem práce a sociálních věcí, a pro oblast intervence 2.1 (informatika ve veřejné správě) a 3.4 (bezpečnost, prevence a ří-

zení rizik) ve spolupráci s ministerstvem vnitra. Celkem se tak CRR ČR začalo v roce 2009 podílet na administraci poloviny celého programu. Od července 2012 došlo v oblastech intervence 2.1 a 3.4 ke změně poskytovatele dotace, kterým se namísto ministerstva vnitra stalo ministerstvo pro místní rozvoj.

Přechodem oblasti intervence 5.1 (kulturní dědictví) na MMR a CRR ČR se od listopadu náš podíl na administraci programu zvyšuje již na více než 63 %. Ve všech případech proběhlo rozšíření naší agendy zcela hladce a administrace uvedených oblastí intervence nebyla organizačními změnami nijak ohrožena. K žádným závažným problémům nedošlo ani tentokrát, organizace plynule převzala nové svěřené úkoly a stejně plynule probíhá i doplňování pracovního týmu do nově zřízeného oddělení realizace projektů, které spadá pod útvar řízení administrace programů IOP a OPTP a které se bude věnovat právě administraci projektů v oblasti intervence 5.1. K rozšíření dojde také v útvaru řízení administrace veřejných zakázek, kde bude posílena personální kapacita odborníků věnujících se kontrole zadávacích dokumentací a výběrových řízení. Pozitivní reakce ze strany příjemců, které jsme zaznamenali během pracovních schůzek a seminářů pro příjemce, ukazují, že jsme svou roli během převzetí nové agendy zvládli a potvrdili jsme tak svou pozici jedné z nejzkušenějších organizací věnujících se administraci evropských fondů.

Helena Mišková,
Vilém Řehák

(text aktualizován k 14. 11. 2013)

Vítkovice se opět probouzí k životu

V oblasti intervence IOP 5.1 bylo schváleno dvacet jedna projektů na záchranu českého kulturního dědictví. Tři z projektů jsou již dokončené a slouží veřejnosti, největší pozornost mezi nimi poutá rekonstrukce Dolní oblasti Vítkovic.

Vítkovice jsou synonymem pro průmyslové centrum Ostravska. V písemných historických pramenech jsou zaznamenány již v polovině 14. století, nicméně přeměna malé zemědělské osady v moderní průmyslové město proběhla až po otevření Rudolfovy huti v září 1830. Vítkovice těžily z výhodné polohy nedaleko surovinových i vodních zdrojů a posléze železnice. Kolem průmyslového areálu vyrostla dělnická kolonie, dále kasárna, nemocnice, školy, tržnice, vodárenská věž přestavěná později na zvonici, kostel sv. Pavla, zámek či radnice. Charakteristickým znakem staveb je režné neomítané zdivo. V roce 1998 byla výroba železa a koksů ukončena a v následných

diskuzích převážil názor průmyslový areál nebourat, ale zachovat jej jako technickou památku. Dolní oblast Vítkovice tak je od roku 2002 národní kulturní památkou a od roku 2008 je na seznamu Evropského kulturního dědictví.

Projekty na revitalizaci areálu

I přes prohlášení za kulturní památku areál chátral. V roce 2008 obdrželo zájmové sdružení právnických osob „Dolní oblast Vítkovice“ dotaci z programu IOP ve výši přes 400 milionů korun a zahájilo revitalizaci areálu. V první fázi realizované v letech 2008 až 2012 došlo k rekonstrukci tří základních objektů. Jednalo se o bývalou energetickou ústřednu, v níž dva kompresory zajišťovaly dodávku vzduchu pro vysoké pece, a vysokou pec č. 1, z níž je dnes šedesátimetrová vyhlídková věž. Poslední částí projektu pak byla přeměna plynojemu z roku 1924 v multifunkční centrum GONG. Od roku 2012 navazuje na

rekonstrukci druhý projekt zaměřený na využití a zpřístupnění dolu Hlubina, konkrétně budov staré koupelny, kompresorovny, trafostanice, jídelny, skladu a těžní věže. Vedle rekonstrukce budov dojde také k připojení areálu na síť technické a dopravní infrastruktury a obnově veřejných prostor v areálu. Výsledkem obou projektů bude propojení areálu dolu Hlubina a dolní oblasti Vítkovic v jednu společnou prohlídkovou trasu.

GONG vyhlášen stavbou roku

O kvalitě rekonstrukce jednotlivých průmyslových objektů nejlépe svědčí výsledky letošního ročníku odborné soutěže Stavba roku. Mezi přihlášenými stavbami bylo i multifunkční centrum GONG, které dnes nabízí rozsáhlou škálu využití od konferencí a kongresů přes výstavy až po vzdělávací, kulturní, umělecké a společenské akce. Činnost centra tak v sobě skloubí vzdělávací, kulturně společenskou a volnočasovou funkci. Autorem přestavby je významný český architekt Josef Pleskot, který byl za své stavby a návrhy oceněn již řadou cen. V říjnu 2013 do jeho sbírky přibyl i titul Stavba roku 2013, když mezi pěti oceněnými stavbami bez bližšího určení pořadí bylo právě i multifunkční centrum GONG. Porota ocenila autora za vytvoření ojedinělého kulturního centra v bývalé průmyslové zóně se zřetelem k citlivému propojení původní a nové konstrukce. Kromě hlavní ceny získal GONG také Cenu veřejnosti: ukazuje se tak, že si rekonstrukce vítkovického areálu získala oblibu i mezi veřejností, pro niž je samozřejmě určena především. Další informace o projektu a rezervaci prohlídek nabízí stránky projektu www.dolniblastvitkovice.cz.

(red)

► Přeměna plynojemu v multifunkční centrum byla oceněna jako Stavba roku. (Zdroj: MMR)

Oživení tradice gobelínů v Jindřichově Hradci

► Ve zrekonstruované jezuitské koleji dnes sídlí muzeum fotografie. (Zdroj: Město Jindřichův Hradec, www.jh.cz)

Druhým z dokončených projektů je Národní muzeum fotografie a dílna tapisérií - centrum původních řemesel a unikátních technologií v Jindřichově Hradci. V rámci projektu došlo k záchraně tří nevyužitých či jen částečně využitých domů v památkové rezervaci.

Projekt byl realizován v letech 2007 až 2011 s celkovou investicí přes 150 milionů korun a byl vůbec prvním ukončeným projektem v oblasti kulturního dědictví. Hlavní součástí projektu byla rekonstrukce bývalého zámeckého pivovaru nacházejícího se jen pár metrů od zámecké brány, kde dnes sídlí obecně prospěšná společnost Dům gobelínů, kulturních tradic a řemesel.

Odkaz Marie Teinitzerové

Dům gobelínů navazuje na více než stoletou tradici města při výrobě gobelínů, která je spojena zejména se jménem Marie Teinitzerové (1879-

1960). Absolventka vídeňské, pražské a berlínské uměleckoprůmyslové školy se ve své profesní kariéře věnovala zejména bytovému textilu. Po studii prošla praktickou výukou ve Skandinávii a především v pařížských gobelínových dílnách. Po svém návratu do Čech v roce 1908 založila nejprve v Praze výtvarný ateliér, který se snažil pozdvihnout uměleckou úroveň předmětů každodenní potřeby, poté vlastní textilní dílnu a nakonec gobelínové dílny v Jindřichově Hradci. Dnes je považována za zakladatelku dílensky tkané tapisérie v Československu. Mezinárodního úspěchu dosáhla v roce 1925 na pařížské Světové výstavě dekorativních umění. V roce 1952 byla oceněna státní cenou za zásluhy o rozvoj českého textilního umění, což ji ale neuchránilo od konfiskace majetku komunistickým režimem. Dům gobelínů dnes po rekonstrukci obsahuje stálou

expozici věnovanou životu Marie Teinitzerové, současně je ale živým organizmem, kde tkadleny pracují na restauraci gobelínů a tapisérií pro veřejné i soukromé subjekty z domova i ze zahraničí nebo kde se pořádají kurzy tkaní a další workshopy vztahující se k textilní ruční tvorbě.

Muzeum fotografie

Rekonstrukcí prošly také dva další objekty v městské památkové rezervaci: jezuitská kolej a jezuitský seminář. V prostorách koleje dnes sídlí Muzeum fotografie a moderních obrazových médií, které stejně jako Dům gobelínů ve své činnosti spojuje muzejnictví s osvětou. Na jedné straně pořádá pravidelně obměňované fotografické výstavy, z posledních se jedná například o retrospektivu významného českého fotografa Alexandra Paula, výstavu fotografií Jaroslava Havlíka z jeho asijských cest nebo výstavu černobílých aktů, součástí muzea je také expozice fotografických přístrojů a materiálů ze sbírek Národního technického muzea. Vedle toho ale muzeum nabízí odborné workshopy pro fotografickou veřejnost, semináře pro děti a mládež, služby digitalizačního pracoviště a od nové sezony bude k dispozici také knihovna s badatelnou. Na nádvoří koleje se také konají koncerty vážné hudby nebo jazzu.

V budově bývalého semináře pak sídlí Muzeum Jindřichohradecka, které v rámci projektu rozšířilo své výstavní prostory, což umožnilo přemístit část exponátů z depozitářů do expozic. V nových prostorách je představena například sbírka lidových betlémů, která tematicky vhodně navazuje na největší skvost tohoto muzea: Krýzovy jesličky, tedy největší lidový mechanický betlém na světě.

(red)

Skvost brněnské moderny

Třetím z již dokončených projektů na záchranu kulturního dědictví je celková rekonstrukce významné brněnské architektonické památky světového významu, vily Tugendhat. Součástí rekonstrukce byla také modernizace a rozvoj Studijního a dokumentačního centra.

Vila Tugendhat je jedinou českou moderní památkou na seznamu světového dědictví UNESCO. Vilu pro manžele Tugendhatovy navrhl v letech 1928–29 německý architekt Ludwig Mies van der Rohe. Funkcionalistická vila je oceňována pro unikátní ocelovou nosnou konstrukci stojící na 29 sloupech půdorysu kříže, otevřené řešení prostorového uspořádání, netradiční materiály interiéru (marocký onyx, italský travertin, asijské dřeviny), inovativní technická řešení pro vzduchotechniku či elektroniku a v neposlední řadě pro citlivé začlenění třípatrové vily do přírodního rámce lokality.

Vila Tugendhat psala historii

Historické osudy vily se prolínají s peripetemi vývoje celé země. Původní majitelé židovského původu opustili zemi již v roce 1938 a následně se vila stala majetkem gestapa. O pár let později na konci války pro změnu sloužila pro ubytování vojáků Rudé armády. Během pár let tak vila utrpěla rozsáhlé škody: část interiéru s sebou odvezli původní majitelé, část byla zničena za války, při náletu na Brno byla také zničena většina oken; zůstala však zachována technická struktura stavby. Po válce vila sloužila pro školské a zdravotnické účely, v roce 1969 byla zapsána na seznam kulturních památek, což umožnilo v osmdesátých letech realizaci kontroverzní rekon-

■ Interiér vily Tugendhat. (Autor: David Židlický. Zdroj: MKČR / ŘO IOP)

strukce. Po revoluci se vila zapsala do historie jako místo jednání federálních politiků o rozdělení státu. Od roku 1994 již vila slouží jako muzeum moderní brněnské architektury.

Rozsáhlá rekonstrukce vrátila původní podobu

Kompletní rekonstrukce vily proběhla v letech 2010–2012, kdy byla stavba i s přílehlou zahradou restaurována do podoby z doby jejího dokončení v roce 1930. Díky fotografické zálibě původního majitele se dochovalo množství snímků toho, jak vila a zahrada v předválečné době vypadaly, což umožnilo citlivé zrekonstruování vily do původní podoby. Stejně tak interiéry jsou dnes po rekonstrukci vybaveny přesnými replikami původního mobiliáře. V suterénu vily bylo restaurováno její technické zázemí, které je v rámci jedné z prohlídkových tras nově zpřístupněno veřejnosti. V suterénu je také umístěna expozice představující architekta, stavebníky a život rodiny ve vile do roku 1938.

Součástí rekonstrukce vily byla také modernizace a rozvoj Studijního a dokumentačního centra. Jeho úkolem je shromažďovat dokumenty o stavbě, architektovi a stavebnících vily a zpřístupnit je odborné veřejnosti, zapovídat historii domu po odchodu původních majitelů a studovat širší historické souvislosti vzniku vily s důrazem na brněnskou modernu a dílo architekta Miese. Právě v této oblasti vyvíjí Studijní a dokumentační centrum samostatnou vědeckovýzkumnou, badatelskou a publikační činnost a úzce spolupracuje s pracovním dějím architektury a urbanismu Muzea města Brna. Od roku 2009 jsou veškeré dokumenty shromážděné v centru systematicky převáděny na elektronická média a výběr z nich je uveřejňován na webových stránkách vily Tugendhat. Nedílnou součástí centra je také postupně budovaná knihovna o vile, jejím autorovi i moderní architektuře obecně.

(red) s využitím textů na www.tugendhat.eu

Stručné profily ostatních projektů

• **Centrum obnovy památek architektury 20. století:** rekonstrukce brněnské funkcionalistické vily Stiassni a vybudování odborného centra pro poskytování metodické podpory pro obnovu památek architektonické meziválečné moderny

• **Centrum sklářského umění:** rekonstrukce kulturní památky, historické sklářské huti František v Sázavě, vytvoření expozice soudobého sklářského umění, pořádání výstav, seminářů, přednášek a výstav, činnost sklářských dílen

• **Centrum stavitelského dědictví:** rekonstrukce objektů hospodářského zázemí v areálu bývalého cisterciáckého kláštera v Plasích na Plzeňsku, vybudování studijního depositáře a odborné knihovny, pořádání workshopů, seminářů, konferencí k tématu záchranu památek

• **Kámen a světlo:** restaurace a revitalizace interiéru chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře a zpřístupnění nových prostor

• **Granátové jablko:** obnova areálu barokního hospitalu Kuks a jeho využití jako regionálního vzdělávacího střediska, využívajícího nové přístupy a moderní technologie pro vzdělávání v oblastech farmacie, historie, památkové péče a životního prostředí

• **Národní centrum divadla a tance:** rekonstrukce nevyužitých částí na zámku ve Valticích jako zázemí pro přípravu a prezentaci divadelních a tanečních inscenací amatérských či profesionálních uměleckých těles, badatelská a výstavní činnost

• **Národní centrum zahradní kultury:** centrum se bude systematicky věnovat osvětě, prezentaci a edukaci v oblasti zahradní kultury a metodiky pro obnovu historických zahrad a parků, působit bude na kroměřížském zámku a v Květné a Podzámecké zahradě

• **Obnova kladrubského hřebčína:** obnova sedmnácti objektů a tří venkovních ploch v areálu hřebčína, vzorový projekt pro realizaci obnovy zemědělských budov, kulturně-vzdělávací služby

• **Revitalizace areálu klášterů Český Krumlov:** obnova zchátralého areálu dvou klášterů ze 14. století, vznik kulturně vzdělávacího centra s celoroční nabídkou nových, moderních, rozmanitých služeb

• **Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli:** obnova sedmi budov v areálu zámeckého návrší litomyšlského zámku, který je zapsán na seznamu památek UNESCO, realizace vzdělávacích programů Škola na zámku a Centrum pro restaurování

• **Revitalizace židovských památek:** vznik sítě deseti oblastních center židovské kultury u významných památek (Úštěk, Jičín, Brandýs nad Labem, Plzeň, Březnice, Nová Cerekev, Polná, Boskovice, Mikulov, Krnov)

• **Schola naturalis:** obnova veltruského zámku a zámeckého parku, které budou sloužit ke kulturně ekologickému vzdělávání pro základní a střední školy, podpora ekologicky šetrných metod v energetice či odpadním hospodářství

• **Projekt oživení historických památek:** stavební úpravy některých objektů terezínského pevnostního města, realizace nových kulturně vzdělávacích aktivit

• **Centrum kulturního dialogu západní a východní Evropy:** obnova poutního místa na Velehradě, realizace kulturních, vzdělávacích a společenských aktivit v oblasti duchovní dimenze rozvoje člověka i národů

• **Vzdělávací a kulturní centrum Broumov:** revitalizace broumovského kláštera a vznik centra pro realizaci environmentálních, kulturních a vzdělávacích aktivit

• **Obnova premonstrátského kláštera v Teplé:** obnova nejceněnějších částí kláštera, vytvoření moderního otevřeného prostředí pro širší spektrum nekomerčních kulturních a vzdělávacích služeb

• **Zámecká jízďárna v Lednici:** obnova barokních jízďáren zámku Lednice a vznik multifunkčního centra zaměřeného na vzdělávání a poskytování informací o komponované kulturní krajině

Česká sídliště prochází rozsáhlou obnovou

Z pohledu průběhu čerpání patří k nejlepším oblastem intervence Integrovaného operačního programu podpora zlepšení prostředí problémových sídlišť (IOP 5.2). Ta je zaměřena na dlouhodobé řešení lokalit s vysokým rizikem vzniku sociálního vyloučení tamních obyvatel. Nejčastěji se jedná o rozsáhlá panelová sídliště na okrajích měst, která obvykle nemají pověst příliš dobré adresy k bydlení.

Podpora v IOP 5.2 je realizována ve městech nad 20 tisíc obyvatel, která mají zpracovaný tzv. Integrovaný plán rozvoje měst (IPRM). IPRM je souborem vzájemně obsahově a časově provázaných akcí, které jsou realizovány ve vymezeném území tak, aby přinesly synergetický efekt umožňující řešení nejzávažnějších identifikovaných problémů a využití ekonomického a dalšího rozvoje potenciálu měst. Na základě kritérií Evropské komise se jedná o městské oblasti vykazující oproti průměru města zvýšený výskyt negativních sociálních jevů, jako jsou chudoba, nezaměstnanost, kriminalita, nízká úroveň vzdělání a hospodářské aktivity, neuspokojivý demografický vývoj či vyšší podíl menšin. Cílem podpory je zvýšit kvalitu života obyvatel těchto sídlišť, zabránit hrozicímu vyloučení sociálně znevýhodněných rodin a zamezit vzniku ghett na sídlišťích s vyšší koncentrací těchto skupin.

Regenerace bytových domů

Hlavní aktivitou, kam směřuje největší část finančních prostředků, je regenerace bytových domů.

Regenerované domy v ulici Emy Destinnové v Havřově. (Autor: Ing. Jiří Šlemar)

Z předložených projektů tvoří tato oblast asi 85% podíl. Dotace je určena pro všechny vlastníky bytových domů, podpora může dosáhnout výše 40% nákladů projektu, v regionu Jihozápad 30%. Nejčastějším typem projektů jsou kompletní regenerace domů zahrnující zejména jejich zateplení, opravy nosných konstrukcí, sanaci základů, rekonstrukci technického vybavení domu a novou fasádu. V mnoha případech pochází panelové domy ze šedesátých a sedmdesátých let a od doby jejich výstavby v nich neproběhly žádné opravy. Tomu pak také odpovídá současný technický stav budov, který nejenže nesplňuje moderní nároky zejména v energetické oblasti, ale nežádá ani v oblasti bezpečnosti. Toto se týká především zastaralých výtahů, ale také lodžií a balkonů nebo rozvodů vody a elektřiny, což jsou nejčastě-

jší typy oprav u menších projektů.

Dětská hřiště, sportoviště a volnočasové plochy

Zbytek projektů je zaměřen na revitalizaci veřejných prostranství sídlišť. Oprávněnými žadateli jsou obce, které mohou získat podporu ve výši 85% nákladů projektu. Kvalitu života totiž ovlivňuje nejen charakter bytového prostředí, ale do velké míry také kvalita parteru, tedy vnitřních ploch sídlišť. Bohužel, na většině českých sídlišť je parter ještě v horším stavu než samotné domy, což je nejlépe vidět na možnostech trávení volného času zejména dětí a mládeže. Moderním trendem je proto realizace oddělených hřišť pro různé skupiny: hřiště s pískovišti a prolézačkami pro menší děti, lanové prolézačky a umělé lezecké stěny pro větší děti, multifunkční sportovní plochy pro mládež.

Zelené plochy a odpočinková místa

Často se můžeme setkat také s revitalizací zelených ploch. Jedním z velkých projektů je obnova lesoparku Žižkův vrch v Jablonci nad Nisou. Původní neudržovaný, zpuštělý a zarostlý park se zničenou zelení byl obnoven v roce 2012, dnes jej tvoří čtyři propojené části. Dominantní je samozřejmě přírodní část s novými zatravněnými plochami, krásnými květinami, keři a stromovými alejemi. Relaxační část tvoří dva vodní prameny a obnovené jezírko s moem a terasou, pikniková část zahrnuje altán, vyhlídku a herní prvek-spirálu. Sportovně-naučnou část parku představují hřiště na pétanque, parket nebo Morseovkou šířované zprávy na lavičkách, informačních tabulích či odpadkových koších. Při obnově lesoparku se tak podařilo účelně skloubit několik různých funkcí. O pár set metrů dále u konečné stanice tramvaje vznikl park Nová Pasiřská s novými pěšími a cyklistickými komunikacemi v bezbariérové úpravě, lavičkami, veřejným osvětlením a lávkou přes Lužickou Nisu. Podobně pozitivně působí také projekt v Uherském Hradišti, kde byl nevyužitý a zničený vojenský prostor přeměněn v park a nové městské centrum s muzeem, obchody a univerzitními budovami.

Dopravní infrastruktura

Nesmíme zapomenout ani na řešení dopravních problémů, které je také součástí řady projektů. Nejčastěji se jedná o řešení zásadního problému snad všech měst: parkování. Vedle parkovišť ale dochází také k opravám chodníků či výstavbě cyklostezek s cílem zvýšit bezpečnost chodců a cyklistů v běžném provozu. Příkladem nové cyklistické infrastruktury jsou dvě páteřní stezky v ulicích Na Radouči a 17. listopadu na mladoboleslavském Severním sídlišti. Ke zvýšení bezpečnosti provozu přispívají také nové,

přehledné, bezpečné přechody pro chodce; komfort občanů zase zvyšují nové autobusové zastávky s přístřešky chránícími proti nepřízní počasí nebo s novými bezbariérovými úpravami usnadňujícími pohyb maminkám s kočárky nebo osobám se sníženou pohyblivostí.

Aktuální stav výzvy

Na tuto oblast podpory je vyčleněno přibližně pět miliard korun. Od vypsání výzvy v květnu 2009 do poloviny listopadu 2013 bylo na pobočky Centra pro regionální rozvoj předloženo celkem 1421 projektových žádostí, z toho asi jedna šestina na revitalizaci veřejných prostranství a zbytek na generaci bytových domů. Doposud bylo schváleno k realizaci již přes 1280 projektů, další jsou v procesu schvalování. Vysoký počet příjemců a úspěšně realizovaných projektů svědčí o značné potřebě tohoto typu podpory. Ve většině měst poptávka vysoce přesahovala nabídku, a tak v současné době již bylo proplaceno 60% alokace na tuto oblast podpory. V rámci IOP i českých programů celkově se jedná o jeden z nejlepších výsledků, potvrzující oprávněnost této podpory.

Nová autobusová zastávka v Chomutově. (Autor: Ing. Jiří Šlemar)

Nový finanční nástroj

V oblasti podpory 5.2 bude pilotně testován finanční nástroj JESSICA. Jeho cílem je možnost využít evropské prostředky určené k investicím do rozvoje měst opakovaně, tj. prostřednictvím zvýhodněných úvěrů, nikoliv nevratných dotací. Pro tento pilotní projekt je určena částka 600 milionů korun. Nový finanční nástroj bude realizovat Státní fond rozvoje bydlení, správcem Fondu rozvoje měst bude Komerční banka, která byla vybrána ve výběrovém řízení na správce tohoto fondu. Smlouva mezi oběma subjekty byla podepsána 31. října 2013, což nyní otevírá cestu k poskytnutí prvních úvěrů na rekonstrukce bytových domů hned zkrájí příštího roku. Úvěry jsou určeny pro majitele bytových domů v zónách měst, kde jsou realizovány Integrované plány rozvoje měst. Úvěr může být poskytnut až do výše 90% celkových nákladů projektu, délka splatnosti je až 30 let s fixací úroků po celou dobu splácení a s možností odkladu splátek jistiny až na dva roky bez poplatků. Celá alokace fondu by měla být poskytnuta žadatelům prostřednictvím úvěrů do konce roku 2015.

Vilém Řehák

Aktuality

v oblasti veřejných zakázek

Druhým nejčastějším problémem, který se při kontrolách projektů realizovaných za finanční podpory Evropské unie objevuje, jsou pochybení spojená se zadáváním veřejných zakázek. Podívejme se proto na aktuální novinky v oblasti zadávání veřejných zakázek.

U každého projektu, který je spolufinancován z evropských fondů, probíhá důkladná kontrola všech zadávacích řízení s cílem zajistit, aby nebyla narušována hospodářská soutěž. To představuje určitou odlišnost oproti standardním veřejným zakázkám, které jsou obvykle kontrolovány jen v případě zpochybnění průběhu zadávacího řízení. A protože náklady vzešlé ze špatně provedeného zadávacího řízení jsou nezpůsobilým výdajem projektu a finanční prostředky se spolu s penále za neoprávněně zadržené prostředky státního rozpočtu vracejí, musí být zadavatelé velmi obezřetní.

Velká novela zákona o veřejných zakázkách

Od 1. dubna 2012 začala platit dlouho očekávaná novela zákona o veřejných zakázkách, která přinesla řadu novinek. Mezi ty hlavní, které se zadavatelé i dodavatelé dotkli nejvíce, patří:

- snížení limitů pro veřejné zakázky na polovinu (1 mil. Kč pro služby a dodávky, 3 mil. Kč u staveb);
- s výjimkou zjednodušeného podlimitního řízení (ZPŘ) a jednacích řízení je zadavatel povinen 30 dní předem uveřejnit předběžné oznámení se zdůvodněním nutnosti realizace zakázky;
- rozšíření povinného uveřejňování na profilu zadavatele (celá textová část zadávací dokumentace, smlouvy nad 500 tis. Kč, skutečně uhrazená cena zakázky, odůvodnění způsobu hodnocení a přiměřenosti požadavků na technické kvalifikační předpoklady ad.);
- u ZPŘ je možné splnění všech kvalifikačních požadavků prokázat čestným prohlášením, pouze vítěz pak předkládá originální doklady (systém *nejprve hodnotit, poté posoudit*);
- nahrazení ekonomické kvalifikace prohlášením dodavatele o ekonomické a finanční způsobilosti;
- technickou kvalifikaci představují pouze reference, nesmí být požadovány certifikáty ISO či jiné;

- povinnost zrušit zadávací řízení, pokud se do výběrového řízení přihlásí pouze jediný zájemce, nebo pokud po vyloučení některých uchazečů zůstane k hodnocení jediná nabídka;
- zrušení možnosti omezit počet účastníků u užšího řízení a jednacích řízení s uveřejněním na základě posouzení kvalifikace nebo losování;
- povinné použití elektronické aukce u dodávek určitých komodit dle prováděcího předpisu;
- zdvojnásobení sankcí, které ÚOHS může v případě porušení zákona udělit.

Technická novela od ledna 2014

Novela zákona o veřejných zakázkách měla za cíl snížit riziko finančních úniků spojených s veřejnými zakázkami, které protikorupční nevládní organizace odhadují na šedesát miliard korun ročně. Změny v zákoně ale přinesly pro zadavatele i dodavatele nové povinnosti, zvýšily administrativní náročnost zadávání a především nepřinesly předpokládané efekty na omezení korupčních rizik. Proto byla připravena technická novela zákona, kterou v říjnu

2013 zákonným opatřením schválil Senát, a na své první schůzi koncem listopadu potvrdila nová sněmovna. Technická novela přináší následující změny:

- limity pro veřejné zakázky se vrací na 2 mil. Kč na dodávky a služby a 6 mil. Kč na stavební práce;
- při opakovaném zadání veřejné zakázky odpadá povinnost znovu uveřejnit předběžné oznámení a také bude v tomto případě možno hodnotit a vybrat i jen jedinou podanou nabídku;
- možnost prokázat kvalifikaci i v rámci doplnění kvalifikace, přestože rozhodné skutečnosti nastaly po lhůtě pro podání nabídek;
- zrušení institutu osob se zvláštní způsobilostí, které se měly od ledna 2014 vyjadřovat k zadávacím podmínkám na nadlimitní zakázky a účastnit se hodnocení nabídek u významných zakázek;
- zrušení povinnosti používat elektronické aukce při nákupu vybraných komodit;
- v případě užšího řízení a jednacích řízení bude možno uveřejnit textovou část zadávací dokumentace na profilu zadavatele až spolu s odesláním výzvy k podání nabídek, nikoliv již spolu s odesláním oznámení o zahájení zadávacího řízení.

Nová evropská směrnice

Ke změnám v oblasti veřejných zakázek dochází také na evropské úrovni. Na začátku roku 2014 by měly být schváleny tři nové směrnice k veřejným zakázkám. Cílem

návrhu Evropské komise je zjednodušit a zpružnit postupy pro zadávání zakázek a usnadnit přístup k nim i malým a středním podnikům. Návrh směrnice počítá s následujícími úpravami zadávání veřejných zakázek:

- větší důraz na kvalitu, nikoliv cenu dodaných služeb, zboží a prací, tj. rozšíření možností pro posuzování nabídek (např. u služeb hodnotit kvalitu uchažeče);
- častější využívání postupu vyjednávání (soutěžní dialog, jednacích řízení);
- snížení celkové administrativní zátěže veřejných zakázek (méně požadovaných dokladů, zkrácení časových lhůt, zjednodušení pravidel pro uveřejňování oznámení apod.);
- využívání principu *nejprve hodnotit, poté posoudit*;
- možnost drobných změn smluv nemajících vliv na povahu zadání veřejné zakázky;
- rozšíření elektronické komunikace mezi zadavatelem a dodavatelem (od r. 2017 povinné);
- možnost, resp. povinnost rozdělovat velké, zejména stavební zakázky na menší funkční celky;
- možnost vyloučit uchazeče v případě profesního pochybení u předchozích zakázek.

Po schválení musí být nové směrnice do dvou let zapracovány do českého právního řádu, a to formou zcela nového zákona o veřejných

zakázkách. Směrnice platí pouze pro nadlimitní zakázky, snahou Ministerstva pro místní rozvoj bude v případě podlimitních zakázek nekopírovat pouze ustanovení evropské směrnice, ale maximálně zjednodušovat postupy, například častějším využitím jednacích řízení s uveřejněním nebo zjednodušeného podlimitního řízení.

Nový občanský zákoník

Spolu s technickou novelou ZVZ byly přijaty i další novely zákonů související s platností nového občanského zákoníku od 1. ledna 2014. Jedna z novel se týká také otázky smluv a má dopad na veřejné zadavatele, konkrétně se jedná o přechodné ustanovení pro postup v zadávacích řízeních zahájených před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku. Podle tohoto ustanovení se smlouva uzavřená na základě zadávacího řízení zahájeného před účinností nového občanského zákoníku řídí těmi právními předpisy, které byly účinné ke dni zahájení zadávacího řízení. Zadavatel si ale může výslovně vyhradit možnost uzavřít smlouvu dle nového občanského zákoníku; tuto výhradu lze zvážit např. u dlouhodobých závazků nebo opakujících se plnění na základě rámcové smlouvy.

Závěrem připomeňme, že Centrum pro regionální rozvoj ČR u projektů financovaných z IOP provádí také kontrolu zadávacích dokumentací a dohlíží na průběh výběrových řízení. V případě nejasností jsme připraveni poskytnout zadavatelům konzultace a pomoci jim s přípravou zadávacích řízení.

Vladimír Studnička,
Vilém Řehák

Udržitelnost evropských projektů

Podmínkou pro vyplacení evropské dotace je nejen samotný projekt realizovat a naplnit stanovené indikátory, ale také zajistit jeho udržitelnost. Výsledky projektu musí být příjemce schopni zachovat a udržet po dobu minimálně pěti let od ukončení jeho realizace.

Uvedená podmínka je součástí povinností příjemce daných smlouvou o financování nebo rozhodnutím o poskytnutí dotace, a poskytovatel dotace a kontrolní orgány mají právo a současně povinnost dodržování udržitelnosti ověřovat a případně také sankcionovat. Zkušenosti kontrolora z předchozích období přitom dokazují, že dodržení podmínek udržitelnosti je mnohdy obtížnější než dodržení podmínek realizace projektu. Otázkou udržitelnosti je tak vhodné promyšlet již při přípravě projektu, nikoliv až po jeho ukončení.

Pět hledisek realizace projektů

Každý projektový záměr je třeba důkladně posuzovat z pohledu pěti základních hledisek: časového, organizačního, technického, právního

a finančního. Tato hlediska jsou uplatněna při ex-ante analýze rizik, kterou Centrum pro regionální rozvoj provádí u každé předložené projektové žádosti. Přesto primární a definitivní odpovědnost za realizaci projektu je vždy na straně žadatele, resp. příjemce. Udržitelnost projektu je skryta pod více hledisek, a tak může zůstat na první pohled skryta, a tedy také opomenuta. Riziko udržitelnosti je přitom třeba posuzovat z pohledu věcného i finančního. Budu schopen naplnit a udržet stanovené cíle projektu? Budu schopen naplnit a udržet hlavní indikátory? Budu schopen udržet projekt po celou dobu udržitelnosti v celém jeho rozsahu? Nehrozí ztráta smyslu projektu, například z důvodu nezájmu uživatelů, technického zastarání, změn ve společenském nebo ekonomickém prostředí? Nehrozí finanční problémy nebo právní nestabilita příjemce?

Pozor na technologie a infrastrukturu

Otázky se mohou zdát banální, ale v řadě případů až nečekaně aktuál-

ní. Zejména u projektů zaměřených na využití nových technických řešení a technologií je třeba důkladně posoudit, zda v průběhu provozu nemůže technologie zastarat. Podobně je třeba zvažovat i projekty infrastrukturní, zda nemůže dojít k jejich znehodnocení z důvodu jiné investiční akce. Typickým příkladem uvedeného problému je výstavba chodníku, cyklostezky či silnice s následnou výstavbou například kanalizace. Dojde-li k podobné situaci, bude nutné zajistit a doložit, že dílo je uvedeno do původního stavu a v původní kvalitě. Pokud by novou stavbou byla část původního projektu znehodnocena, mohlo by to být charakterizováno jako nedodržení podmínek a také příslušně sankcionováno.

Projekt nesmí generovat zisky

Dalším z možných problémů při udržitelnosti projektu je, pokud projekt generuje příjmy či zisky. Na první pohled se může zdát, že je vše v pořádku. Indikátory byly naplněny a výsledky projektu jsou plně funkční po celou dobu udržitelnosti. Ovšem u veřejných projektů, jichž je v Integrovaném operačním programu většina, které generují příjmy nebo zisky, může podstatně lepší hospodářský výsledek projektu vést k vrácení části dotace. Zisk dosažený díky projektu a přijaté dotaci může znamenat, že žadatel je dostatečně finančně silný a dotaci v plné výši nepotřebuje. Rozhodně proto není vhodným řešením výsledky projektu po dobu udržitelnosti pronajmout jiným subjektům za symbolické nájemné nebo přenechat provoz partnerovi projektu.

Monitorovací zprávy

Kontrola udržitelnosti probíhá for-

mou předkládání pravidelných ročních monitorovacích zpráv o udržitelnosti projektu. Nepředložení nebo opožděné předložení monitorovací zprávy může být považováno za porušení podmínek dotace, ze kterého opět mohou vyplynout i finanční sankce. Příjemci by proto měli termín předkládání monitorovacích zpráv vést v patrnosti a zajistit včasné předložení zprávy. Pro vlastní kontrolu monitorovací zprávy o udržitelnosti projektu je potřeba si ověřit základní parametry: řádný termín předložení, zachování výstupů projektu, indikátorů, pojištění majetku a jeho řádnou evidenci v účetnictví, povinnou publicitu projektu a další povinnosti příjemce, které jsou poskytovatelem dotace stanovené v příručce pro žadatele a příjemce. Splnění všech těchto povinností je třeba náležitě doložit.

Archivace dokumentů

Nezapomínejme ani na povinnosti spojené s archivací dokumentů. Povinnost mít úplnou, spolehlivě a přehledně uloženou a dostupnou dokumentaci k projektu totiž platí i po ukončení realizace. Je to důležité především z hlediska případné kontroly. Auditóři Evropské komise a další kontrolóři z řad národních kontrolních orgánů navštěvují a kontrolují vybrané příjemce dotací. Veškerou dokumentaci související s realizací projektu včetně účetních dokladů je třeba archiovat minimálně do konce stanoveného období, které je obvykle deset let. Pokud by ale české právní předpisy stanovovaly lhůtu delší, než stanovují evropské předpisy, potom platí tato delší lhůta. Důležitým aspektem je ale také to, že příjemce musí zajistit, aby veškerou dokumentaci související s realizací

▣ Pětiletá udržitelnost se týká i všech projektů IPRM, včetně nového dětského hřiště v Orlové. Autor: Ing. Jiří Šlemar

projektu včetně účetních dokladů ve stanoveném období archivovali také partneři projektu a někdy i dodavatelé, a aby souhlasili s případnou kontrolou pověřených orgánů (obvykle se tak děje formou ustanovení ve smlouvě či objednávce).

Závěrem

Nezapomínejme ani na to, že i během období udržitelnosti projektu je třeba zdokumentovat a poskytovateli oznámit všechny změny projektu, změny názvu a sídla příjemce nebo změnu jeho statutárních představitelů. V případě investičního projektu je třeba také dbát na dodržení povinné publicity – pokud je výsledek projektu opatřen takzvanou pamětní deskou, je vhodné čas od času zkontrolovat, že pamětní

deska je stále na svém místě a v neporušeném stavu. A úplně závěrem: nejrůznější kontroly, které mohou přijít v době udržitelnosti, se nemusí omezit na kontrolu vlastní udržitelnosti projektu, ale mohou znovu kontrolovat dodržení podmínek platných při realizaci projektu, např. správnost zadávacího řízení na dodavatele, právoplatnost a adekvátnost stavebního povolení, ověření dokladů o vlastnictví pozemků, na nichž se projekt realizoval, úplnost a věrohodnost dokladů o školení a podobných aktivitách, akceptaci změn v projektu poskytovatelem dotace, zaúčtování výdajů a příjmů spojených s realizací a udržitelností projektu apod.

Pavel Bouška

Co nás čeká v příštím období?

V novém programovacím období 2014-2020 dojde ke zjednodušení struktury českých operačních programů. Regionální podpora rozvoje bude řešena přes jeden velký Integrovaný regionální operační program a přes OP Praha - Pól růstu. Jak probíhají přípravy nového programu?

Integrovaný regionální operační program (IROP) byl schválen jako jeden z osmi programů usnesením vlády v listopadu 2012, gestorem programu je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, které také bude vykonávat funkci řídicího orgánu programu. V průběhu roku 2013 probíhala složitá jednání o podobě tohoto programu a jeho implementační struktury, která budou finisovat v prvním čtvrtletí příštího roku současně s jednáním České republiky a Evropské komise o Dohodě o partnerství, která představuje celkový rámec pro agendu evropských fondů v každé členské zemi.

Základní parametry programu

Na první pohled by se mohlo zdát, že nový program bude představovat součet současných sedmi regionálních programů a Integrovaného operačního programu (IOP), zaměřeného na řešení společných regionálních problémů v oblasti infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územního rozvoje. Podobně by se mohlo zdát, že nový program IROP bude návratem k období 2004-2006, kdy

také existoval jeden Společný regionální operační program (SROP). Tak tomu ale není. Nový operační program zohledňuje zkušenosti předchozích období a reflektuje změnu priorit na straně České republiky i Evropské komise. IROP je tak třeba chápat jako nový, svébytný operační program, zaměřený na zvýšení regionální konkurenceschopnosti v návaznosti na Strategii Evropa 2020. Diference od předchozích programů bude i v objemu alokovaných finančních prostředků: zatímco SROP měl k dispozici asi 12 miliard korun a IOP přibližně 45 miliard korun, nový program IROP bude obhospodařovat částku kolem sta miliard korun (přesná alokace jednotlivých programů bude určena až v Dohodě o partnerství). Bude se tak jednat o největší český operační program v novém období, který bude mít v gesci podle současného návrhu přibližně 22 % celé české alokace.

Principy podpory

Jednotlivé projekty, realizované v novém období, budou muset být striktně v souladu s prioritami EU i ČR. Budou tedy muset naplňovat strategické rozvojové priority definované evropskými a národními rozvojovými dokumenty, a budou podporovat pouze ty sektory, kde dochází k selhání trhu nebo kde tržní prostředí neexistuje. Soukromý kapitál by neměl být evropský-

mi projekty vytlačován, ale naopak by do nich měl být zapojen. Bude kladen větší důraz na měřitelnost plnění stanovených strategických priorit. Na druhé straně pro příjemce bude příjemné, že v novém období bude kladen větší důraz na zjednodušení postupů, sjednocení pravidel mezi programy a elektronizaci agend.

Tři prioritní osy

Obsahově bude IROP navázán na tři hlavní faktory regionální konkurenceschopnosti: infrastrukturu, lidský kapitál a instituce (v angličtině 3I – infrastructure, inhabitants, institutions). Tyto tři faktory také určují tři prioritní osy programu, které se dále dělí do třinácti specifických cílů (takto budou nově nazývány současné oblasti intervence). Rozsah a význam programu IROP nejlépe dokumentuje skutečnost, že ze stanovených jedenácti prioritních tematických cílů pro evropské fondy v novém období se IROP více či méně dotýká hned deseti z nich! Pestrost problémů a potřeb v obcích, městech a regionech si žádá i pestrou paletu nástrojů k jejich řešení. Rozsah programu nicméně bude ještě předmětem dalších jednání s Evropskou komisí.

První prioritní osa pro konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony bude zaměřená na rozvoj infrastruktury. Do této osy budou spadat čtyři specifické cíle: rozvoj regionální silniční infrastruktury, rozvoj integrovaných dopravních systémů, řízení rizik s ohledem na změny klimatu a podpora rozvoje podnikání v oblasti cestovního ruchu a kultury. Vidíme tak, že část této prioritní osy je postavena na oblastech intervence, které byly podpořeny již v rámci současného programu IOP (3.4, 4.1).

▣ V novém období bude kladen větší důraz na využití integrovaných přístupů. V tomto období byly aplikovány pilotní integrované přístupy v městských sídlištích, včetně náchodského sídliště u nemocnice. Autor: Ing. Jiří Šlemar

Druhou prioritní osu představuje zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů, jehož náplní jsou investice do lidského kapitálu. Ty budou realizovány prostřednictvím šesti specifických cílů: jde o sociální začlenění vyloučených osob, rozvoj sociálního podnikání, služby v oblasti zaměstnanosti, zdravotnickou infrastrukturu, vzdělávací infrastrukturu a snížení energetické náročnosti bydlení. Opět se z části jedná o priority podpořené již v rámci IOP (3.1, 3.2, 3.3, 5.2).

Poslední prioritní osou je dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí, úzce provázaná s faktorem institucí. Prioritní osa je rozčleněna do tří specifických cílů: infrastruktury a marketingu pro cestovní ruch a kulturní dědictví, požívání dokumentace územního rozvoje a využití informatiky ve veřejné správě. I v tomto případě je zde návaznost na některé oblasti IOP (2.1, 4.1, 5.1, 5.3).

Další postup jednání

V říjnu proběhlo připomínkové ří-

zení ke třetí verzi programového dokumentu. Práce na tomto klíčovém dokumentu budou pokračovat i v dalších měsících, kdy bude potřeba vyřešit a uzavřít řadu zásadních otázek. V první řadě je třeba dořešit hraniční oblasti s řídicími orgány ostatních operačních programů. Z přehledu specifických cílů je zřejmé, že oproti IOP se v novém programu objevuje problematika regionální dopravy a regionálního školství, kde bude potřeba jasně definovat hranice s tematickými programy pro dopravu a školství v gesci příslušných ministerstev. Dále je třeba stanovit monitorovací indikátory, jichž bude mít program za úkol dosáhnout, bude třeba zmapovat absorpční kapacitu, provést ex-ante hodnocení programu, dokončit diskuzi nad integrovanými nástroji (viz dále) a vyjasnit podobu implementační struktury IROP. Právě poslední bod bude důležitý: současné období ukázalo, že rozdělení programu IOP mezi pět poskytovatelů dotace a pět zprostředkujících subjektů celkové administraci a efektivitě řízení programu spíše

uškodilo. Nový program IROP by tak měl mít jednoduchou strukturu jeden poskytovatel dotace/jeden řídicí orgán/jeden zprostředkující subjekt.

Integrované územní nástroje

Novinkou programu IROP oproti jeho předchůdcům bude posílení a zdůraznění skutečně integrované podporovaných intervencí. V současném období byly jako pilotní integrované přístupy realizovány Integrované plány rozvoje města, jejichž cílem byla koncentrace finanční podpory do problémových městských zón (viz s. 8-9). V novém období by měly být využity skutečně integrované přístupy, zahrnující do širokého rámce problematiku rozvoje měst, jejich metropolitních území, ale i venkovských oblastí. Evropská unie definuje dva typy integrovaných přístupů: integrované územní investice (ITI) a komunitně vedené strategie místního rozvoje (CLLD). Zatímco ITI budou realizovány ve funkčně vymezených metropolitních oblastech (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Hradec Králové/Pardubice, Ústí nad Labem/Chomutov), CLLD budou naopak realizovány prostřednictvím místních akčních skupin ve venkovských oblastech. Navržen je ještě třetí typ, integrované plány rozvoje území pro rozvoj regionálních center a jejich zázemí. O integrovaných nástrojích se nicméně ještě také vedou další jednání: je třeba s nimi zacházet uvážlivě a řádně je připravit, pro své nositele totiž znamenají velkou odpovědnost. Současně je třeba počítat s tím, že konkrétní projekty budou moci být realizovány až po schválení jednotlivých strategií integrovaných nástrojů.

Rostislav Mazal (MMR)

Centrum pro regionální rozvoj ČR (CRR ČR)

- státní příspěvková organizace
 - podílí se na administraci agendy evropských fondů v Integrovaném operačním programu, operačním programu Technická pomoc a všech programech přeshraniční spolupráce
 - zajišťuje pro zájemce o podporu a příjemce konzultační činnost, pořádá informační semináře, pomáhá při přípravě a realizaci výběrových řízení, realizuje průběžnou kontrolu, monitoruje průběh realizace projektů a zajišťuje podklady pro realizaci plateb z prostředků EU
 - hostitelská organizace pro jedno z pracovišť celosvětové poradenské sítě pro malé a střední podnikatele Enterprise Europe
- Network, poskytující individuální konzultace a pořádající odborné semináře k evropské legislativě a podmínkám podnikání v rámci celé Evropy, pomáhající při vyhledávání obchodních partnerů v zahraničí a zajišťující využívání celoevropské databáze nabídek/poptávek
- administrace poskytování úvěrů obcím z Regionálního rozvojového fondu
 - činnost v rámci hodnocení krajových kol soutěže o titul Historické město roku
 - správa, provoz a aktualizace rozsáhlé databáze regionálních informací www.risy.cz a jejich zobrazení nad různými mapovými podklady na mapovém serveru <http://mapy.crr.cz>
- držitel certifikace podle mezinárodní normy ISO 9001
 - držitel stříbrné ceny za Kvalitu ve veřejné správě za rok 2011
 - držitel Národní ceny kvality v modelu Start Plus za rok 2012

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií a Ministerstvem pro místní rozvoj ČR

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VAŠ ROZVOJ

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ČESKÉ REPUBLIKY

CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ČESKÉ REPUBLIKY

Občasník Včera, dnes a zítra vydává Centrum pro regionální rozvoj ČR, Vinohradská 1896/46, 120 00 Praha 2, IČ 65993870, ve spolupráci s grafickým studiem Eternia a PR agenturou pressoffice.cz.

Fotografie bez popisku použité v tomto občasníku jsou ilustrační, zdroj: redakce

Evidenční číslo MK ČR E 20685. Číslo 10 vychází v Praze dne 12. 12. 2013.

Redakce: Markéta Reedová, Vilém Řehák

Kontakt: rehak@crr.cz